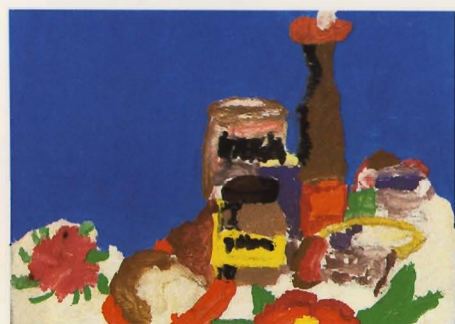

Dingen die bij elkaar horen

De kinderen leren over het schilderen van een stilleven; standpunt, compositie

Stilleven schilderen, 11-12 jaar

onderwerp

het ontbijt

techniek

schetsen, schilderen,
plakkaatverf,
zoekertje

formaat

± 32 × 50 cm

Toelichting

In deze hernieuwde kennismaking met het tekenen naar de natuur gaan we dingen zodanig samenvoegen dat ze een echt stilleven genoemd kunnen worden. Stillevens werden al heel vroeg in de kunstgeschiedenis door schilders gebruikt om bepaalde relaties van de mens tot de dingen uit te drukken en vooral om een aantal aan de schilderkunst verbonden problemen onder de knie te krijgen. In Egyptische graven werden natuurgetrouwe afbeeldingen van eten gevonden, evenals in de villa's van Pompeji. De opkomst van het stilleven als genre kondigt zich aan in de 16e eeuw en de grote bloei met allerlei specialismen zien we in de 17e eeuw. Sindsdien worden steeds weer nieuwe stillevens samengesteld, waarvan sommige de virtuositeit van de schilders bijzonder hebben uitgedaagd.

Voor kinderen is het ook interessant om bijv. hun dagelijks eten tot thema te maken. Maar in plaats van pap of brood met thee, maken we er samen iets feestelijks van. De kinderen nemen van thuis allerlei spullen mee en we laten ze zelf een geheel componeren. In deze tekenles proberen we een aantal

tekenproblemen te combineren: een compositie met behulp van een zoekertje (zie blz. 10), een schetsmatige opzet, natuurgetrouwe kleuren (door te mengen), overlappingsen en schaduw. Een zo complete les kan uiteraard niet in een keer; daarom gebruiken we etenswaren die niet te snel bederven.

Begeleiding

Met de klas spreken we van te voren af wat er van thuis meegenomen kan worden: een tafelkleed, bordjes, een kop en schotel, een beschuitbus, brood, een ei, jam e.d. In de tekenles verdelen we de klas in groepjes. Per groep wordt een ontbijt samengesteld; een kleurrijk tafelkleedje of placemat hoort erbij! De groepjes gaan er omheen zitten en beginnen met een potloodschets; hierbij kijken we door een leeg diaraampje. Is de schets groot genoeg opgezet, dan wordt er met verf een eerste opzet geschilderd. Met niet al te grote penselen, bijv. nummer 8 of 10 en niet al te dikke verf worden vooral de grote vlakken geschilderd. Op deze wijze werken de kinderen zoveel mogelijk aan het geheel en niet teveel aan de afzonderlijke details. In de evaluatie letten we naast het specifieke van de objecten ook goed op overlappingsen, kleuren en ruimtewerking, maar vooral op de eenheid van het geheel. Hoe ervaren we eenheid (samenhang) in de tekening? Waar is het tekenpapier slechts oppervlakkig beschilderd?

onderwerp

lunch of mand met broodjes

techniek

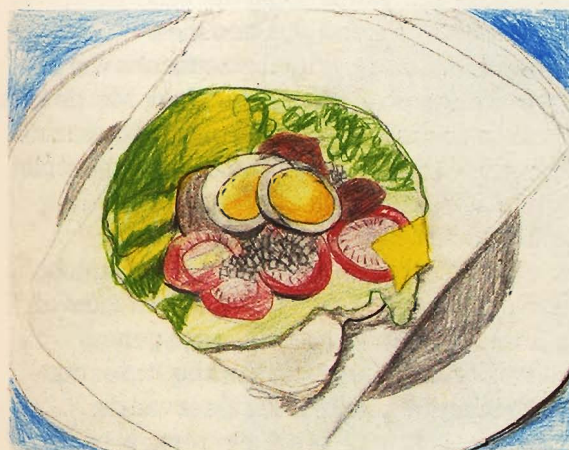
kleurpotloden

formaat

± 25 × 32 cm

Andere opdracht

We kunnen de groepjes leerlingen in dezelfde samenstelling laten of opnieuw samenstellen. Een aantal elementen van de vorige les wordt opnieuw aan de orde gesteld. In plaats van verf gebruiken we nu kleurpotloden. Naar keuze nemen we een broodmandje met bolletjes of sneetjes bruin brood en wat nog meer bij een uitgebreide broodmaaltijd hoort: wat sla, tomaat, ei en augurk. De opzet is ongeveer als bij de vorige opdracht. Eerst goed observeren met het zoekertje: wat moet er allemaal op komen? Pas na de observatie beginnen we met schetsen. Zo snel mogelijk met de uitwerking beginnen; gevarieerd tekenen met kleurpotloden. De onderdelen moeten elkaar wel overlappen. Ook nu weer is het belangrijk of er één geheel ontstaat, of dat er slechts een verzameling losse elementen is getekend.

Uitsmijter, 11 jaar

Mand met broodjes, 12 jaar